

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 80/16
V Lucemburku dne 19. července 2016

Rozsudek ve věci C-526/14
Tadej Kotnik a další v. Državni zbor Republike Slovenije

Sdělení Komise o podporách v bankovníctví je platné

Konkrétně není s unijním právem v rozpor sdělení nákladů akcionáři a podřízenými věřiteli, jímž je podmíněno schválení státních podpor Komisí ve prospěch ztrátové banky

V návaznosti na celosvětovou finanční krizi, která propukla začátkem roku 2007, shledala Banka Slovenije (Slovinská centrální banka, Slovinsko) v září 2013, že pět slovinských bank¹ vykazuje nedostatek kapitálu. Vzhledem k rozsahu tohoto nedostatku neměly tyto banky aktiva postačující k uspokojení svých věřitelů a k pokrytí hodnoty vkladů. Dne 17. prosince 2013 přijala Slovinská centrální banka rozhodnutí, jímž se zavádějí mimořádná opatření k rekapitalizaci, k záchraně, respektive k likvidaci jednotlivých dotčených bank.

Dne 18. prosince 2013 schválila Komise státní podpory, které byly určeny pro pět dotčených bank a o kterých ji předtím informovaly slovinské orgány. Mezi dotčená opatření, která byla přijata na základě zákona o bankovníctví, patří likvidace vlastního kapitálu akcionářů a podřízených cenných papírů. Podřízené cenné papíry jsou finanční nástroje, které mají zároveň vlastnosti dluhových produktů i majetkových cenných papírů. V případě úpadku nebo likvidace emitenta obdrží držitelé podřízených cenných papírů náhradu později než držitelé běžných dluhopisů, ale dříve než akcionáři. Tyto finanční nástroje kompenzují finanční riziko, které nesou jejich držitelé, vyšší výnosností.

Ustavno sodišče (Ústavní soud, Slovinsko), který obdržel několik návrhů na provedení kontroly ústavnosti zákona o bankovníctví, se Soudního dvora dotazuje na platnost a výklad některých ustanovení sdělení Komise o bankovníctví². Účelem přijetí tohoto sdělení je stanovit kritéria pro slučitelnost státní podpory s vnitřním trhem v bankovním sektoru během finanční krize.

V dnešním rozsudku Soudní dvůr k závaznosti sdělení pro členské státy poznamenává, že Komise může v rámci výkonu své posuzovací pravomoci přijímat pokyny a stanovit tak kritéria, na jejichž základě hodlá posuzovat slučitelnost podpor zamýšlených členskými státy s vnitřním trhem. Přijetím pravidel chování a zveřejněním oznámení, že je napříště použije na případy, na něž se vztahují, se tak Komise sama omezuje při výkonu uvedené pravomoci v tom smyslu, že pokud jí některý členský stát oznámí záměr státní podpory, jenž je v souladu s těmito pravidly, musí v zásadě tento záměr schválit. Přijetím takového sdělení, jako je sdělení o bankovníctví, se Komise nezbavuje povinnosti zkoumat konkrétní výjimečné okolnosti, na které členský stát poukáže. Právě naopak si členské státy zachovávají možnost oznamovat Komisi záměry státních podpor, které nesplňují kritéria stanovená tímto sdělením, a Komise má možnost takové záměry za mimořádných okolností schválit. Z toho plyne, že sdělením o bankovníctví nelze členským státům uložit samostatné povinnosti, a že tedy pro tyto státy není závazné.

V souvislosti se skutečností, že schválení státní podpory Komisí je podmíněno sdělením nákladů akcionáři a podřízenými věřiteli, poukazuje Soudní dvůr na to, že sdělení bylo přijato na základě ustanovení SFEU, podle kterého Komise může za slučitelné s vnitřním trhem považovat podpory, které mají napravit vážnou poruchu v hospodářství některého členského státu³. Cílem opatření ke

¹ Nova Ljubljanska banka, Nova Kreditna Banka Maribor, Abanka Vipra, Probanka a Factor banka.

² Sdělení Komise o použití pravidel pro poskytování státní podpory ve prospěch bank v souvislosti s finanční krizí od 1. srpna 2013 („Sdělení o bankovníctví“) (Úř. věst. 2013, C 216, s. 1).

³ Článek 107 odst. 3 písm. b) SFEU.

sdílení nákladů je totiž zajistit, aby banky, které vykazují nedostatek kapitálu, pracovaly s investory na snížení tohoto nedostatku ještě před přiznáním jakékoli státní podpory, a to zejména prostřednictvím navýšení vlastního kapitálu a příspěvků podřízených věřitelů, neboť taková opatření mohou snížit objem přiznané státní podpory. Opačné řešení by mohlo vyvolat narušení hospodářské soutěže, jelikož banky, jejichž akcionáři a podřízení věřitelé, kteří by nepřispěli ke snížení nedostatku kapitálu, by získali vyšší státní podporu, než která by stačila k vyřešení zbytkového nedostatku kapitálu. Přijetím tohoto sdělení Komise navíc nezasáhla do pravomocí svěřených Radě Evropské unie.

Okolnost, že podřízení věřitelé nebyli v prvních fázích mezinárodní finanční krize vyzváni k tomu, aby se podíleli na záchraně úvěrových institucí, podle Soudního dvora neumožňuje věřitelům se dovolávat zásady ochrany legitimního očekávání. Takovou okolnost totiž nezle považovat za konkrétní, nepodmíněné a shodující se ujištění způsobilé vyvolat v akcionářích a podřízených věřitelích legitimní očekávání, že v budoucnu se opatření ke sdílení nákladů nebudou na ně vztahovat. Dále vzhledem k tomu, že akcionáři odpovídají za dluhy banky do výše jejího základního kapitálu, nelze skutečnost, že sdělení vyžaduje, aby se tyto akcionáři v zájmu překonání nedostatku kapitálu banky podíleli před přiznáním státní podpory na absorpci jejích ztrát ve stejném rozsahu jako v případě, že by taková podpora nebyla poskytnuta, považovat za zásah do jejich práva na vlastnictví.

Soudní dvůr dále podotýká, že jedna unijní směrnice⁴ v podstatě stanoví, že jakékoli snížení či navýšení základního kapitálu akciových společností musí podléhat rozhodnutí valné hromady akcionářů společnosti. Má nicméně za to, že sdělení není v části, ve které stanoví, že některé změny týkající se základního kapitálu bank nevyžadují rozhodnutí nebo schválení valné hromady, neslučitelné s uvedenou směrnicí. Platnost sdělení totiž nemůže být zpochybněna okolností, že členské státy mohou v určité zvláštní situaci případně považovat za nezbytné přijmout taková opatření ke sdílení nákladů bez souhlasu valné hromady dané společnosti. Taková opatření mohou být přijata jen v kontextu vážné poruchy v hospodářství některého členského státu a jen za účelem prevence systémového rizika a k zajištění stability finančního systému.

K opatřením přeměny nebo odpisu podřízených cenných papírů Soudní dvůr uvádí, že členský stát nemusí bankám v obtížích uložit před přiznáním jakékoli státní podpory povinnost přeměnit podřízené cenné papíry na základní kapitál nebo tyto cenné papíry odepsat ani povinnost zcela využít tyto cenné papíry k absorpci ztrát. V takovém případě ovšem nebude možné považovat zamýšlenou státní podporu za omezenou na nezbytné minimum. Členský stát i banky, které by byly příjemci této podpory, riskují, že Komise vůči nim přijme rozhodnutí prohlašující tuto podporu za neslučitelnou s vnitřním trhem. Soudní dvůr nicméně dodává, že opatření přeměny nebo odpisu podřízených cenných papírů nesmí překračovat meze toho, co je pro řešení nedostatku kapitálu dotčené banky nezbytné.

Konečně Soudní dvůr rozhodl, že opatření ke sdílení nákladů spadají pod pojem „reorganizační opatření“⁵ ve smyslu směrnice o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí⁶. Předmětem těchto opatření ke sdílení nákladů je totiž vzhledem k tomu, že jejich cílem je obnovit kapitálovou pozici úvěrových institucí a překonat jejich ztrátovost, uchovat nebo obnovit zdravou finanční situaci úvěrové instituce.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout

⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/30/EU ze dne 25. října 2012 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 54 druhého pododstavce Smlouvy o fungování Evropské unie při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (Úř. věst. 2012, L 315, s. 74).

⁵ „Opatření, jejichž účelem je uchovat nebo obnovit zdravou finanční situaci úvěrové instituce a která mohou mít vliv na již existující práva třetích osob, včetně opatření zahrnujících možnost pozastavení plateb, odložení opatření souvisejících s výkonem rozhodnutí nebo krácení pohledávek“.

⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES ze dne 4. dubna 2001 o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí (Úř. věst. 2001, L 125, s. 15; Zvl. vyd. 06/04, s. 15).

v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106